

NIEUWSBRIEF

PPS Echte en Eerlijke Prijs

PPS True Price: van Inzicht naar Actie

April 2023

PPS Echte en Eerlijke Prijs	2
De echte prijs van aardappelen.....	2
De echte prijs van tulpenbollen	2
De echte prijs van mosselen.....	3
De maatschappelijke kosten van overconsumptie van rood vlees en bewerkt vlees.....	5
Schatting van de echte kosten van biologische limoenen uit Colombia.....	5
De echte prijs van gangbaar en biologisch varkensvlees	6
PPS True Price: Van Inzicht naar Actie	8
Fase 2: Verkenning van de toepassingsmogelijkheden van TCA in verschillende marsroutes	8
Marsroute 1 – TCA toegepast door bedrijven naar consumenten	8
Marsroute 2 – TCA toegepast door bedrijven in hun keten.....	8
Marsroute 4 – TCA toegepast in keurmerken.....	9
Marsroute 5 – TCA toegepast in overheidsbeleid.....	9
Fase 3: Verkenning van de toepassingsmogelijkheden van TCA in verschillende functies.....	9

PPS Echte en Eerlijke Prijs

De PPS Echte en Eerlijke Prijs is per 31 maart 2023 afgesloten. Voor alle publicaties die zijn voortgekomen uit deze PPS zie de [website](#). Enkele rapporten over de case studies zijn nog niet helemaal gereed en worden binnenkort gepubliceerd.

Hieronder een overzicht van de case studies in vogelvlucht.

De echte prijs van aardappelen

Vraag van de partner: Deelname aan de PPS is gestart vanuit de interesse van Stichting NAO projecten en enkele leden van de Nederlandse Aardappel Organisatie. Zij hebben belangstelling voor echte-prijsberekeningen voor verse tafelaardappelen. De deelnemers willen weten of de echte prijs van duurzaam geteelde aardappelen gunstiger is dan dat van gangbaar geteelde aardappelen.

Belangrijkste resultaten: Omdat er geen LCA-berekeningen voor duurzaam geteelde aardappelen beschikbaar bleken zijn LCA-analyses voor twee gangbare en een biologische variant uitgewerkt, alle drie gebaseerd op Kwantitatieve Informatie. De bemesting in één gangbare variant gaat uit van alleen kunstmest en de andere gangbare variant gaan uit van dierlijke mest aangevuld met kunstmest.

De grootste bijdrage aan de echte-prijs-gap ligt bij de schakel teelt. De echte-prijs-gap van de drie varianten varieert van bijna 0,14 euro (KWIN kunstmest) tot bijna 0,20 euro per kg voor de biologische variant. Vervuiling en landgebruik zijn de impacts met de grootste bijdrage aan de echte-prijs-gap. Met name het gebruik van dierlijke mest en fossiele brandstoffen dragen in belangrijke mate bij aan de fijnstofuitstoot c.q. de hoge vervuilingkosten. Exclusief vervuiling ligt de omvang van de echte-prijs-gap voor alle varianten op een nagenoeg vergelijkbaar niveau: rond 0,10 euro per kg gangbaar en 0,11 euro per kg biologische aardappelen. De lagere hectare-opbrengst voor de biologische

variant is mede van invloed op de hogere kosten per kg.

Ervaringen met het toepassen van True cost accounting methodes inclusief databeschikbaarheid:

De echte-prijsmethodiek is bruikbaar om inzicht te geven in de echte-prijs-gap van aardappelen. Voor een bredere toepasbaarheid is op diverse punten verbetering en verdere ontwikkeling van de methode nodig. Met name voor levenscyclusanalyse (LCA's, vooral toxiciteit) en monetariseringsbedragen (vervuiling) zijn tekortkomingen geconstateerd. Vanwege de beperkingen in de methodiek en de beschikbaarheid van goede praktijkdata van de gehele keten bevat de absolute hoogte van de echte prijs van aardappelen onzekerheden.

Andere relevante informatie voor partners:

Uitdagingen zijn het verder ontwikkelen van methodes om positieve impacts, effecten van gewasbescherming en sociale impacts mee te nemen in een echte-prijsberekening. Bovendien dienen bepaalde thema's, zoals toxiciteit, biodiversiteit en bodemkwaliteit, verder worden uitgewerkt in LCA's. Daarnaast is robuuste data nodig over alle schakels in de aardappelketen.

De echte prijs van tulpenbollen

Vraag van de partner: Deelname aan de PPS is gestart vanuit de interesse van Royal Anthos en hun platform Duurzame Handel Bloembollen en Vaste planten. Vanuit de stichting is in eerste instantie interesse in echte-prijsberekeningen voor het bolproduct en de droogverkoop. De deelnemers binnen

deze casus willen de echte-prijsmethodiek toepassen op de bloembol. Er is gekozen voor het product tulpenbol, het gewas met het grootste areaal en de grootste markt binnen de bloembollen in Nederland. De deelnemers willen weten wat de echte prijs van tulpenbollen is voor twee varianten: een variant 'af teelt' en een variant 'af handel'. De interesse van de deelnemers voor de echte prijs komt voort uit de gesprekken rondom het thema transparantie. Ketentransparantie gaat zowel om inzicht in het productieproces, bijvoorbeeld welke gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast, als Tracking & Tracing.

Belangrijkste resultaten: De grootste bijdrage aan de echte-prijs-gap ligt bij de schakel teelt. De echte-prijs-gap van tulpenbollen af teler bedraagt 0,03 euro per bol, terwijl de telersprijs 0,07 euro per bol is. De verkoopprijs af handel ligt op circa 0,11 euro per bol en de echte-prijs-gap (inclusief binnenlands transport, verwerking en verpakking en transport naar de exportlocatie) blijft 0,03 euro per bol.

Ongeveer 30% van de echte-prijs-gap van tulpenbollen hangt samen met vervuiling. Opvallend is de hoge bijdrage van de fijnstofemissie (meer dan de helft van de vervuiling). Hoewel de onderbouwing van LCA-data voor deze casus ontbreekt blijkt uit de andere casussen dat het gebruik van dierlijke mest en fossiele brandstoffen in belangrijke mate bijdragen aan de fijnstofuitstoot.

Ervaringen met het toepassen van True cost accounting methodes inclusief

databeschikbaarheid: De echte-prijsmethodiek is bruikbaar om inzicht te geven in de echte-prijs-gap van tulpenbollen. Voor een bredere toepasbaarheid is op diverse punten verbetering en verdere ontwikkeling van de methode nodig. Met name voor levenscyclusanalyse (LCA's, vooral toxiciteit) en monetariseringsbedragen (vervuiling) zijn tekortkomingen geconstateerd. Vanwege de beperkingen in de methodiek en de beschikbaarheid van data bevat de absolute hoogte van de echte prijs van tulpenbollen onzekerheden. Toekomstig onderzoek moet zich richten op het ontwikkelen van methodes om positieve impacts en sociale impacts mee te nemen in een echte-prijsberekening. Bovendien moeten bepaalde thema's, zoals toxiciteit, biodiversiteit en bodemkwaliteit, verder worden uitgewerkt in LCA's.

Voor een nauwkeurige schatting van de echte prijs van een tulpenbol is een hoge datakwaliteit nodig. Deze studie is gebaseerd op een beschikbare LCA-studie voor tulpenbollen. Inzicht ontbreekt in de data en datakwaliteit die voor deze LCA-analyse gebruikt zijn.

Andere relevante informatie voor partners: Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op het ontwikkelen van methodes om positieve impacts mee te nemen in een echte-prijsberekening. Denk aan sociale zaken (samen Corso wagen bouwen), landschap & toerisme die verbonden is aan de bloeiende tulpenvelden. Bovendien moeten bepaalde impactcategorieën, zoals biodiversiteitsverlies en aantasting van de bodem, verder worden uitgewerkt in LCA's. Daarnaast is robuuste data nodig over alle schakels.

De echte prijs van mosselen

Vraag van de partner: Wat is de bijdrage op het natuurlijk kapitaal door de Nederlandse mosselproductie en -consumptie en welke economische waarde (in euro's) kan hieraan worden toegerekend?

Belangrijkste resultaten: Mosselen staan bekend om hun relatief lage milieubelasting vergeleken met andere dierlijke eiwitbronnen zoals kip, varken, rund en andere vissoorten (inclusief schelp- en schaaldieren). Daarnaast kennen mosselen een goede nutritionele waarde met gezonde vitamines (zoals B12) en vetzuren (omega-3) en een laag vetgehalte. Mosselen hebben zowel milieukosten (negatieve bijdragen) als milieubaten (positieve bijdragen).

De berekende echte prijs van Nederlandse mosselen is € 4,76 (2021) per kilogram, waarvan € 0,47 milieukosten. De positieve bijdragen (true value) van mosselen op het natuurlijke kapitaal via waterzuivering en verrijking van de biodiversiteit zijn samen goed voor € 0,14 per kilogram Nederlandse mosselen in het winkelschap. Het grootste aandeel van de negatieve bijdragen op het natuurlijk kapitaal wordt veroorzaakt door de impact 'luchtvervuiling' dat 63% (€ 0,39) vertegenwoordigt van alle negatieve bijdragen. Andere negatieve bijdragen zijn klimaatverandering (18% van de totale negatieve bijdragen), uitputting van fossiele bronnen (18% van de totale negatieve bijdragen) en waterschaarste (1% van de totale negatieve bijdragen). Zodra de mosselsector deze negatieve effecten op het milieu met name door luchtvervuiling kan reduceren, scoort het voedselproduct zeer goed met een nog verdere lage voetafdruk vergeleken met andere (dierlijke) eiwitbronnen.

Reductie van luchtvervuiling kan vooral worden bereikt door schepen (mosselkotter) te moderniseren door aandrijving met alternatieve energiebronnen (bijvoorbeeld elektrisch varen) in plaats van de huidige fossiele brandstoffen (onder andere gasolie en diesel) die voor veel fijnstofdeeltjes zorgen.

Welke kansen kunnen leiden tot een potentiële versterking van het verdienmodel achter Nederlandse mosselen?

- 1) De mogelijkheden om gestapelde beloningen van ecosysteemdiensten verder te verkennen in de nabije toekomst
- 2) Hogere kans op vergunningen en subsidieverlening door verdere reductie van de milieukosten
- 3) Afwenden van mogelijk in de toekomst ingevoerde klimaatbelastingkosten door eveneens verdere reductie van de milieukosten.

Ervaringen met het toepassen van True cost accounting methodes inclusief databeschikbaarheid:

Door de achterliggende gestandaardiseerde methodologierapporten is het een robuuste manier om voor diverse producten en ketens tot een eenduidige true price berekening te komen. Daarbij is de ervaring dat ondanks deze methodologierapporten en de true cost accounting methodes, nog steeds alles valt of staat met de gedetailleerdheid van de analyses. Er is nog behoorlijk wat discussie per impactcategorie (wat wel en niet meenemen in de berekening) waarbij vooral de veronderstellingen en afbakening heel transparant en helder per case study gemaakt moeten worden. Bijvoorbeeld in deze case study van mosselen was de uitdaging om de true cost accounting methodes die vooral terrestrische voedselproducten betreft te vertalen naar mariene voedselproductie. Evenzo voor maatschappelijke baten i.p.v. louter maatschappelijke kosten. Mosselen leveren bijvoorbeeld ecosysteemdiensten die een maatschappelijke baat geven ipv alleen kosten. Uiteindelijk hebben we de maatschappelijke baten ook in de berekende echte prijs laten zien. Er waren voldoende data doordat er recent een LCA analyse was gedaan voor de Nederlandse mosselen. Dat hielp enorm in de true cost accounting.

Andere relevante informatie voor partners:

Zie true price berekening niet als een quick win. Het kost veel tijd en moeite om tot een gedegen true price berekening te

komen. Zie deze exercitie vooral als een lange termijn middel met als doel tot een maatschappelijke verantwoording van het product te kunnen komen, oftewel een 'license to produce'. Uiteraard zijn er wel inzichten die op korte termijn al hun meerwaarde kunnen geven. Zo geeft de true price berekening inzicht welke productieprocessen wel of niet verbetering behoeven en waar de winst voor het milieu ligt om te verduurzamen als keten van producent tot consument. Tip daarbij is wel om aan de voorkant al zoveel en goed mogelijk data beschikbaar te hebben, zoals een LCA analyse. Daarmee vergroot het de kans op relevante uitkomsten en inzichten vanuit een true price berekening. De vergelijking van bijvoorbeeld de Nederlandse voedselproducent met een heel ander producent met een heel ander productiesysteem aan de andere kant van de wereld is weinig zinvol.

Publicatie: *De echte prijs van mosselen*: [link](#)

“Wie echt duurzaam en gezond wil eten, zou Nederlandse mosselen moeten kiezen”: zie [Nieuwsbericht](#)

De maatschappelijke kosten van overconsumptie van rood vlees en bewerkt vlees

Vraag van de partner: TAPP coalitie en de Vegetariërsbond hebben gevraagd om de maatschappelijk kosten te berekenen voor de overconsumptie van rood en bewerkt vlees.

Belangrijkste resultaten: In totaal bedragen de gezondheidskosten per kg overconsumptie van rood vlees circa 7,50 euro en per kg overconsumptie van bewerkt vlees circa 3,40 euro. De eerste veronderstelling hierbij is dat consumptie van rood vlees boven de 6 kg per jaar overconsumptie is. (consumptie is geschat op 30 kg per persoon per jaar. Alle bewerkt vlees wordt als overconsumptie betiteld (consumptie is circa 20 kg). Een tweede veronderstelling is dat de risico's op ziekten optreden als we 5 respectievelijk 20 jaar lang te veel rood (of onbewerkt) vlees eten: ofwel een overconsumptie van 115 kg rood vlees en 100 kg bewerkt vlees (5 jaar) of respectievelijk 460 kg en 400 kg (20 jaar).

De belangrijkste ziektes die samenhangen met overconsumptie van rood vlees en bewerkt vlees zijn dikke darmkanker, hart- en vaatziekten, diabetes en voor rood vlees ook hersenbloeding/ herseninfarct en borstkanker.

Ervaringen met het toepassen van True cost accounting methodes inclusief databeschikbaarheid:

Dit is een van de eerste pogingen om een methodiek te ontwikkelen om voedingspatronen te koppelen aan humane gezondheid. De methode is zodanig opgezet dat dit relatief eenvoudig voor andere producten / productgroepen uitgevoerd kan worden mits gebruik gemaakt kan worden van databases zoals Global Burden of Disease (relatieve risico's van over- en onderconsumptie) en Cost of Illness (gezondheidskosten per ziektebeeld).

Andere relevante informatie voor partners TAPP coalitie en Vegetariërsbond hebben de case studie gebruikt voor hun campagne voor de invoering van de vleestaks.

Schatting van de echte kosten van biologische limoenen uit Colombia

Vraag van de partner: EOSTA wil de echte prijs berekenen van biologisch geproduceerde

limoenen van één van haar leveranciers in Colombia. Het doel van de casus is om inzicht te krijgen in de milieukosten die de productie van limoenen en het transport van Colombia naar Nederland met zich meebrengen. Een onderliggend doel is daarbij om inzicht te krijgen in hoe deze kosten zich verhouden tot de productie van gangbaar geteelde limoenen.

EOSTA en de betreffende leverancier/producent bleken gedurende de casus helaas niet in staat primaire data beschikbaar te stellen en secundaire data over limoenproductie was slechts beperkt beschikbaar. Om deze reden, is de casus beperkt gebleven tot een test van de toepasbaarheid van de ontwikkelde methodologie en een schatting van de milieukosten van biologische limoenproductie. De vergelijking met gangbare productie is niet gemaakt.

Belangrijkste resultaten: De milieukosten per kilogram limoenen bedraagt ongeveer €0,62. Iets meer dan de helft van deze kosten komen voort uit de limoenteelt (€0,32), het andere deel van de kosten wordt veroorzaakt door transport. Landgebruik (~36% van kosten door teelt) en vermindering van bodemkwaliteit (~30%) dragen het meest bij aan de milieukosten door teelt. Luchtvervuiling (~60% van kosten door transport) en bijdrage aan klimaatverandering (~22%) droegen het meest bij aan de milieukosten door transport.

De resultaten van biologische variant zijn niet publiek gemaakt door het gebrek aan primaire data over biologische teelt van limoenen.

Ervaringen met het toepassen van echte-prijsmethodiek (inclusief databeschikbaarheid): De echte-prijsmethodiek is bruikbaar om een eerste inzicht te geven in de milieukosten van limoenen. Secundaire data specifiek voor de biologische teelt van limoenen waren niet beschikbaar. Voor een nauwkeurige schatting van de echte prijs is een hogere datakwaliteit nodig. In deze studie zijn verschillende

databronnen gebruikt om alsnog een schatting te kunnen maken, zoals wetenschappelijke studies die de gangbare citroenteelt vergelijkt met de biologische variant. Dit neemt uiteraard beperkingen met zich mee en daarom is besloten het rapport van deze casus niet publiekelijk beschikbaar te maken.

Andere relevante informatie voor partners: Een goede vergelijking is helaas niet mogelijk gebleken. Om die reden is besloten om de rapportage niet te publiceren. De belangrijkste reden is dat er onvoldoende data was om de biologische teelt van limoenen verantwoord te kunnen onderbouwen. Data van de producent over onder andere de gebruikte input (zoals het type en de hoeveelheid meststof en water) en informatie over teeltmethodes (zoals irrigatietechniek en bodembedekking) is nodig voor deze onderbouwing.

De echte prijs van gangbaar en biologisch varkensvlees

In deze casus is de echte-prijsmethode toegepast op gangbare en biologische varkensvleesproductie met een focus op de productie van veevoer. Uit de resultaten komt naar voren dat voor zowel gangbaar als biologisch varkensvlees de impactcategorie 'luchtvervuiling' het meeste bijdraagt aan de echte-prijs-gap, gevolgd door de impactcategorie 'landgebruik'. Voor gangbaar varkensvlees heeft de impactcategorie 'dierenwelzijnsproblemen' de derde grootste bijdrage aan de echte-prijs-gap. De kosten

gerelateerd aan dierenwelzijnsproblemen zijn vrij beperkt voor biologisch varkensvlees. Voor biologisch varkensvlees heeft de impactcategorie 'klimaatverandering' de derde grootste bijdrage.

De echte-prijsmethode is gedetailleerd en stapsgewijs beschreven in het rapport dat is ontwikkeld in de PPS Echte en Eerlijke Prijs. Dit maakt de methode goed toepasbaar. In dit onderzoek waren datakwaliteit en databeschikbaarheid van biologische productiemethoden de belangrijkste beperkingen. Om de milieu-impact van varkensvlees te berekenen is gebruikt gemaakt van een levenscyclus analyse. In de beschikbare datasets voor levenscyclusanalyse ligt de focus op gangbare landbouw. Verschillende bronnen zijn geraadpleegd voor het verzamelen van data voor de biologische varkensproductieketen. Door dit verschil in datakwaliteit zijn de producten minder goed te vergelijken en kan er op basis van deze studie geen uitspraak worden gedaan over de absolute hoogte van de echte-prijs van gangbaar varkensvlees ten opzichte van biologisch varkensvlees.

Ondanks deze tekortkoming zijn de resultaten betrouwbaar genoeg om een eerste indruk te krijgen van de echte-prijs van gangbaar en biologisch varkensvlees, en om inzicht te

krijgen in de impactcategorieën die het meest bijdragen aan de echte-prijs-gap. Dit inzicht kan door publieke en private organisaties worden gebruikt om de duurzaamheid van varkensvlees op gerichte wijze te verbeteren. Bovendien kunnen de inzichten uit deze studie gebruikt worden door de varkensproductieketen om te communiceren naar de maatschappij op welke duurzaamheidsaspecten de (gangbare of biologische) varkenshouderij goed scoort en op welke aspecten nog ruimte voor verbetering is.

Publicatie: *De echte prijs van gangbaar en biologisch varkensvlees*: [link](#)

PPS True Price: Van Inzicht naar Actie

Jammer genoeg is EOSTA teruggetreden. Maar nieuwe partners dienen zich weer aan, waarvan de Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus (VLB) de eerste is. Zij hebben ons vragen gesteld over (i) de beschikbare data om TCA te kunnen uitrekenen, (ii) de toegevoegde waarde van TCA t.o.v. al bestaande initiatieven en (iii) de toepassing van TCA op korte en lange (voedsel)ketens.

Er melden zich meerdere geïnteresseerden die we zo goed mogelijk proberen te helpen binnen de PPS kaders.

Voor publicaties van de PPS True Price: van Inzicht naar actie, zie [website](#)

FOODCoST ontwikkelt zich verder. Het onderzoek is volop gaande, casestudies lopen en er wordt een Community of Practice alsook workshops rondom bepaalde onderwerpen georganiseerd. De PPS partners zijn gevraagd of ze interesse hebben en de geïnteresseerden worden meegenomen in de selectieprocedure om een passend samengestelde groep van experts te formeren. FOODCoST zoekt een groep die qua kennis- en houding t.o.v. TCA representatief is en ook gelijkmatig verdeeld over sectoren en EU landen.

Presentatie in Brussel van FOODCoST

Op 18 april 2023 is bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland in samenwerking met Rabobank, LTO en True Price een bijeenkomst georganiseerd worden onder de titel " Sustainable Food Systems Framework; The role of true cost accounting and true pricing in the sustainable food systems framework". FOODCoST is daar gepresenteerd en vanuit onze Duitse collega's zijn een praktische toepassingen toegelicht. Het publiek bestond naast vertegenwoordigers van de DGs in Brussel uit personen actief in diverse schakels van de voedselketen inclusief hun koepelorganisaties.

De primaire sector was zeer goed vertegenwoordigd. De organisatoren zijn zeer tevreden over de inhoud van deze bijeenkomst waar de Chatham rules van toepassing waren. Alle informatie die we beschikbaar kunnen stellen zullen we t.z.t. delen via onze website en in een mail.

Fase 2: Verkenning van de toepassingsmogelijkheden van TCA in verschillende marsroutes

Deze fase willen we in Q1-2023 afronden, waarna de laatste rapporten in Q2-2023 vrijkomen.

Marsroute 1 – TCA toegepast door bedrijven naar consumenten

We voeren een experiment uit bij consumenten waarin we TCA op verschillende manieren uitleggen en verschillende prijzen koppelen aan de producten. Doel is het beter begrijpen van de consumentenperceptie van TCA; Is het begrip duidelijk? Hoe kunnen we het begrip het beste uitleggen? De resultaten zijn binnen en worden geanalyseerd.

Marsroute 2 – TCA toegepast door bedrijven in hun keten

We hebben bij Hutten en Albert Heijn onderzoek gedaan naar hoe TCA kan helpen bij het verduurzamen van hun productieketen. De resultaten zijn aan hen gepresenteerd, van de ervaringen bij Hutten is een factsheet gemaakt

en we willen deze marsroute afronden met een reflectie op de toepassingsmogelijkheden van TCA in deze marsroute: hoe kan TCA worden ingezet bij retail en catering om de productieketen te verduurzamen?

Publicatie: *de True costs van de milieu-impact van catering:* [link](#)

We hebben voor Wageningen UR – Inkoop en andere Inkoopafdelingen van de Nederlandse Universiteiten een studie gedaan naar de wijze waarop de inkoop van de belangrijkste producten kan worden verduurzaamd en welke rol TCA daarin kan spelen. Dit onderzoek is voor koffie en bananen afgerond en nu nemen we labjassen onder de loep.

Marsroute 4 – TCA toegepast in keurmerken

We hebben 7 februari jl. een bijeenkomst met de Nederlandse topkeurmerken gehouden en met hen gediscussieerd over de mogelijke rol van TCA in de verdere ontwikkeling van keurmerken. Er werd vooral veel gevraagd over de methodiek en aanpak van TCA en er werd gediscussieerd over de mogelijke meerwaarde van TCA voor keurmerken die vooral ligt op het meten van de impact.

Marsroute 5 – TCA toegepast in overheidsbeleid

Deze rapporten worden – in nauwe afstemming met LNV – afgerond, zodat de kennis direct doorstroomt naar de LNV-betrokkenen.

Fase 3: Verkenning van de toepassingsmogelijkheden van TCA in verschillende functies

In de bijeenkomst van 23 januari hebben we verschillende functies van TCA verkend: (i) meting t.b.v. interne besluitvorming in bedrijven, (ii) transparantie en communicatie en (iii) onderdeel van marktprijzen.

- De meeste PPS partners zien TCA binnen vijf jaar toegepast binnen hun eigen bedrijf om de keten en leveranciers aan te sturen. Ze zien daarbij vooral de toepassing “transparantie en communicatie” als aantrekkelijk, haalbaar en toepasbaar.
- Daarnaast wordt TCA – in mindere mate – als aantrekkelijk, haalbaar en toepasbaar gezien voor de routes waarin bedrijven richting consument opereren en bij keurmerken.
- Voor de overheid wordt TCA als een reëel instrument gezien.
- PPS partners verwachten het grootste effect van TCA via de route waarin bedrijven hun keten/leveranciers aansturen en via de route waarin de overheid haar beleid uitzet. Een goede tweede is de route waarin bedrijven – met behulp van TCA – haar consumenten willen beïnvloeden.
- Uit de discussie komt ook dat bij substantiële verduurzaming van productie en consumptie van voedsel vrijwel alle marsroute ingezet moeten worden c.q. alle actoren moeten samenwerken om dat voor elkaar te boksen. Bij een dergelijke samenwerking is het veel moeilijker te bepalen wat de individuele bijdrage per marsroute is.

Tabel: Conclusie uit de workshop met PPS Partners dd. 23 januari 2023

Daar is duidelijke focus op (i) de toepassing van bedrijven richting hun leveranciers door TCA in te zetten voor transparantie en communicatie en (ii) de toepassing van TCA door de overheid. Zie overzicht hieronder.

In fase 3 van ons project willen we de functies van TCA centraal stellen: (i) transparantie en communicatie en (ii) financiële prikkel in de marktprijs. We willen in Q2-2023 daartoe een Plan van Aanpak ontwikkelen. Tegelijkertijd zijn we al gestart met een concrete vraag van één van de PPS partners (TCV) die vooral goed past in de functie "transparantie en communicatie". We gaan met TCA duidelijk maken wat de maatschappelijke effecten zijn van een transitie van het huidige voedselpatroon met 60%

dierlijke eiwitten naar een voedselpatroon waar een deel van de dierlijke eiwitten worden vervangen door plantaardige eiwitten zodat we

op 40% dierlijk eiwit komen. Dit onderzoek is nu gaande en uiteraard worden de resultaten ervan gedeeld en openbaar gemaakt.

April 2023

Willy Baltussen en Marieke Meeusen

Echte-en-Eerlijke Prijs [link naar website](#)

Email: echte-en-eerlijke-prijs@wur.nl

True Price: van Inzicht naar Actie [link naar website](#)

Email: truepricevaninzichtnaaractie@wur.nl